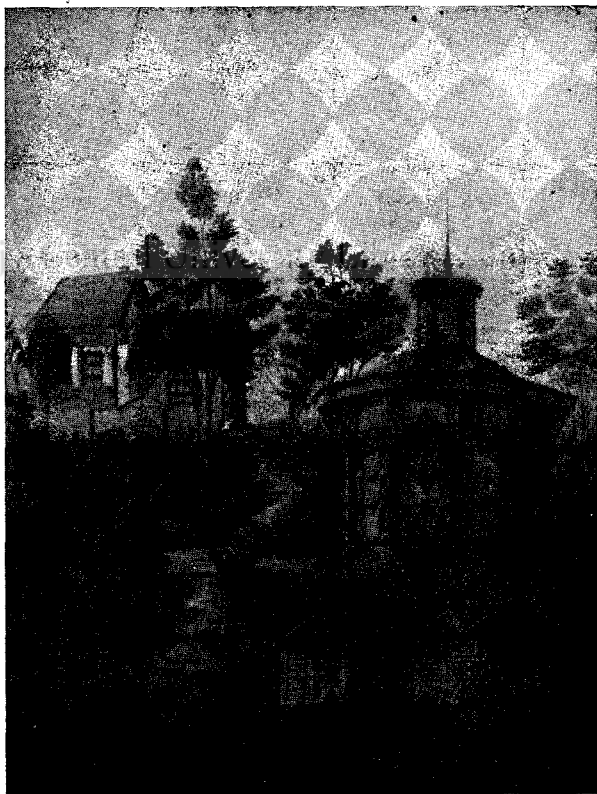

MÉHÉSZETI KÖZLÖNY

AZ ERDÉLYRÉSZI MÉHÉSZ-EGYESÜLET SZAKLAPJA.

Kolozsvár 1915.
Ápr.-Május-Jun.
XXX. évfolyam
4—5—6. sz.

FELELŐS SZERKESZTŐ:
DR. VÁNYOLÓS MIKLÓS.

MEGJELENIK
MINDEN HÓ
ELEJÉN.

Az Erdélyrészi Méhész-Egyesület méhtelege.

ELŐFIZETÉSI ÁR: BELFÖLDRE EGY ÉVRE 4 K. FÉLÉVRE 2 K. KÜLFÖLDRE 5 K. AZ ERDÉLYRÉSZI MÉHÉSZ-EGYESÜLET TAGJAI A TAGSÁGI DÍJÉRT KAPJÁK. TAGSÁGI DÍJ RENDES TAGOK RÉSZÉRŐL ÉVI 4 K. A LAP SZELLEMI RÉSZÉT ÉRDEKLŐ KÖZLEMÉNYEK A SZERKESZTŐ NEVÉRE: KOLOZSVÁR, DEÁK FERENC-U. 2. KÜLDENDŐK.

Tájékozásul:

Hirdetés díja: Egyszeri hirdetésnél egész oldal (187 négyszögcentiméter) 20 kor., féloldal 10 kor., negyedoldal 5 kor. Egyesületi tagoknak és féléves hirdetőknél 10%-kal, egész éves hirdetőknél 15%-kal olcsóbb. A hirdetési díjak előre beküldendők az egyesület pénztárába. Apróhirdetés szavankint 5 fillér. — Reklamációk, hirdetésekre vonatkozó megkeresések dr. Balázs Ferenc főtitkárhoz, Kolozsvár, Mészáros-utca 3. sz., a pénzküldemények Zsögön Rácz Mihály egyl. pénztárnokhoz Kolozsvár, Bocskay-tér intézendők. — Cikkeink átvétele csak a forrás („Méhészeti Közlöny“) tüzetes megjelölésével van megengedve. —

==== A kéziratokat nem adja vissza a szerkesztőség. ====

Nemesített méhtörzseket!

Négy és öt soros félkeretes kaptárokat benépesítve! Az idényben természetes nagy méhrajokat jutányosan eladók.

Mauer János

Kecskemét, Mária - utca.

Érdeklődőket méheim megtekintésére

o:-:o szívesen meghívom. o:-:o

Az erdélyrészi Méhész- Egyesület elnökségénél

a míg a készlet tart, az alábbi méhészeti áruk rendelhetők meg: Háromsoros országos méretű kaptár, ára tagoknak 12 K. Négysoros országos méretű, ára 14 K. Pergetett méz 5 kilos posta bódönben 10 K. „Erdély Méhészétének története“ c. könyv ára 1 K. 20 f. „A méz ápológiája“ ára 1 K. 20 f., melynek elküldetéséről azonnal gondoskodva lesz. A megrendelések dr. Balázs Ferenc egyesületi főtítkárhoz Kolozsvár, Mészáros-u. 3. sz. alá küldendők.

Mézpergetőim

több kiállításon ki lettek tüntetve, bámulatos olcsóságuk mellett a legjobbak, legerősebbek és a legtartósabbak, a miről kezességet vállalok. Mézszűrő, méztartó bádógokat, mindenemű méhészeti eszközöket raktáron tartok s a legjutányosabb áron készítek, ugyszintén legjobb fajta gyümölcszedőket is. Pontos :-: kiszolgálás! :-:

Sajler József bádogos,
Kolozsvár, Erzsébet-út.

Reményik L. és Fiai utódai

vas-nagykereskedés Kolozsvár.

Az Erdélyrészi Méhész-Egyesület ajánlatára a méhészethez legszükségesebb eszközöket, az alant felsorolt árakon tartunk raktáron:

1 drb. keretfogó csiszolt	2.20
1 „ horonytisztító	—70
1 „ méhészkes	2.—
1 „ sőt fedelező kés	1.35
1 „ fenék tisztító	1.50
1 „ permetező	1.—
1 „ herefogó	—55
1 „ füstölőkészülék	2.75
1 „ méhész-sapka	1.90
1 pár méhész-keztü	3.40
1 m ² . Hannemann rács	6.50

Sürgönyeim :

Reményikutódai.

Telefonszám 84.

Amateur fényképészek figyelmébe!

„Lostos“ másoló papír fényérzékenyítő. Ezen folyadékkal 500 drb. napfénynél másolható, kék színű képeket készíthetünk. Nem kell aranyfürdő. Egyszerű eljárás. Egy rendelés mindenkít meggyőz a képek nagyszerűségéről. Minden dobozhoz pontos használati utasítás van mellékelve. Kapható 2 K. előzetes beküldése ellenében bérmentve.

Balázs Ernő, Kolozsvár Mészáros-u. 3. sz.

Hogy fizet legjobban a méhészet?

Ugy, ha kaptár és eszközszükségeiteinket, ugy-
szintén a többi méhészeti kellékeket a szigo-
ruan szolid, jóhírnevű és már 30 év óta fennálló

Kühne Ferenc utóda

első magyar kereskedelmi méhtelepénél
Budapest, I., Attila-utca 99. sz. szerezzük be.

Gazdagon illusztrált és sok újdonságot tartalmazó, az 1915. évre szóló főárjegyzéke méhészeti útmutatóval együtt szívesen ingyen és bér-
* * * * * mentve küldeték. * * * * *

Örömsugár villan gondos méhész arcán,
Megtalálta végre! Évek hosszú során
Mit oly epedve várt. Kísérleti nyomán
Előállítja már — jó méhviaszból ám! —
Szállítja is folyton a „Ludwig“-műlépet
Ritzman Lajos méhész. Kérjen árjegyzéket,
Melyet franko küld szét s abból rendelje meg
Méhészetbe vágó s az összes jó cikket.

RITZMANN LAJOS

Ókér. (Bácska.) Fő-utca 399. szám.

MÉHÉSZETI KÖZLÖNY

AZ ERDÉLYRÉSZI MÉHÉSZ-EGYESÜLET SZAKKÖZLÖNYE.

FELELŐS SZERKESZTŐ
DR. VÁNYOLÓS MIKLÓS

MEGJELENIK
MINDEN HÓ ELEJÉN.

MÉHÉSZETI TANFOLYAMOK ROKKANT KATONÁK RÉSZÉRE.

A harctéren hősiiesen harcolt s a nagy küzdelemben megsebesült rokkant hős katonák jövője biztosítása érdekében megzúdult társadalmi és másnemű mozgalmak a magyar kormány intézkedéseivel kapcsolatosan mind nagyobb-nagyobb arányokat öltenek.

Nagy gond hárul mindenik minisztériumra, de főkép a honvédelmi és a földművelésügy minisztériumra, mert hiszen a rokkantak legnagyobb része megelőzőleg is mezőgazdasággal foglalkozott, ez az elem képezi a hősök zömét s így természetesen az illetők jövő munka köre s foglalkoztatásánál e körülményre is figyelemmel kell lenni.

A mezőgazdaság körébe vágó foglalkozási ágak közül a méhészet igen nagy jelentőségű helyet foglal el, mert hiszen ezt minden nagyobb megerőltetés nélkül majdnem minden rokkant katona művelheti s ez által könnyen egy darabka kenyérhez juthat.

A méhészet nagy jelentőségét s rokkant katonák által való műveletnek előnyös voltát úgy a m. kir. földművelésügyi minisztérium, mint az Erdélyrészi Méhész Egyesület belátva, a minisztérium úgy határozott, hogy a rokkant katonák egyrészének a méhészetben tanfolyamokon való kiképzését teszi lehetővé.

Elhatározott tehát, hogy f. é. május havától kezdve Kolozsvárt az Erdélyrészi Méhész Egyesület hathatós közreműködésével s vezetése mellett rokkant katonák részére folytatólagosan több ilyen tanfolyamot rendeztet.

Az első három ilyen tanfolyam május hó 3-án nyílt meg 30—30 hallgatóval, amelyekben mind olyan rokkant katonák vettek részt, akik testi hibájuk miatt — golyótól vagy srapneltől találva harcképtelenné lettek.

A három tanfolyam Kolozsvár három különböző részén helyzetetett el, lehetővé téve azt, hogy azokon a nehezebben mozogható rokkantak is részt vehessenek.

A tanfolyamokon az előadásokat Dr. Balázs Ferenc az Erdélyrészi Méhész Egyesület főtítkára továbbá Donáth Aladár és Deák Imre méhészeti szaktanítók tartják.

Tanfolyam hallgatókúl a hadvezetőség által olyanok választattak ki, akik elsősorban önként jelentkeztek, továbbá távozásuk után otthonukban a méhészkedésre alkalmas helyiséggel és területtel rendelkeznek.

A május hó 3—20-ig tartott három első tanfolyam vizsgálója május 20-án tartatott meg nagy érdeklődés mellett — a katonai parancsnokságok és földművelésügyi miniszterium által kiküldött képviselők jelenlétében.

A tanfolyamokon elért eredmény azt bizonyítja, hogy az eszme amely a hős és rokkant katonáinknak a méhészet gyakorlati és elméleti ismereteiben való kiképzését s ennek a kiképzésnek a gyakorlati életben való alkalmazását célozza ily módon elérhető lesz.

Rokkant katonáink mindannyian — mintha ezek tudnák, hogy mekkora szükségük lesz minden olyan foglalkozásra, amely egy darabka kenyeret juttat a kezéhez — oly szorgalmasan és lelkiismeretesen tanultak hogy e tekintetben semmi kívánni való nem maradt hátra.

E tanfolyamok folytatódni fognak egész őszig.

ÉRTESÍTÉS.

Kérjük egyesületünk tagjait szíveskedjenek eladásra kerülő fölösleges mézük mennyiségét az ár megjelölése mellett egyesületünk főtítkarának bejelenteni.

Értesítjük továbbá, hogy mivel múlt év készletünk elfogyott s méhészünk távolléte miatt ez időszert nem készítettünk, kérjük múlt év szükségleteiket közvetlen vagy a „Pusztaszent-Lőrinczi Méhészettől Budapest Zoltán-u 11“ vagy a „Méh“ a Magyar méhészek értékesítő szövetkezetétől Budapest, Frangepán-u. 4 sz.“ megrendelni.

A KEZDŐ MÉHÉSZ TÉVEDÉSE.

Irta: KOZMA MIKLÓS.

Tévedni emberi dolog, — mondja a közpéldabeszéd. „Aki megtér, az üdvözülni.“ Bizony a kezdő méhész s még a gyakorlott is olykor-olykor téved. Szerencsés ha idejében észreveszi, hogy nem jó úton jár és igyekszik feltalálni az igazi utat, melyen biztosan haladhat kítüzött célja felé. — Ámde sokan megrettennek, ha eltévesztik az utat; visszatérnek és felhagynak az utazási szándékukkal; mások meg céltalan bolyongnak, míg végkép belemerülnek az útvesztőbe s kétségbe esve elátkozzák még a napot is, amelyen eszükbe vették a gondolatot, amely cserben hagyta.

Bizony a méhészek között sokan vannak, akik nagy buzgalommal s nagy reménnyel fognak hozzá a szép és hasznos méhészkedéshez, de nem nyervén meg a kívánt vagy remélt hasznot, átkot szórva a biztatóra és maga-magára is, mikor ez ügybe beleártotta magát, felhagy az új mesterséggel s beáll annak az ellenzői táborába.

Hej de későre nő be az ember feje lágya, pedig már deres is! Még mindig hiányzik a jobbik esze, s e miatt igen sokszor lépne meg. Hogy is ne menne? — mikor látja és hallja, hogy egyik-másik méhész 2—3 sőt 7 métermázsa mézet is pörget s még többet elad. Ott aztán jó a legelő! — De érti is a módját a méhész, mert az a fő, hogy az ember értse! — Jó legelő, érteni a módját és még hozzá alkalmas idő, ez a három tényező biztosítja a méhész munkájának sikerét.

A kezdő méhészek legnagyobb százaléka már az első évben letér az igazi méhészkedés útjáról. Beszerezvén egy vagy két családméhet, azt mihelyt módját ejtheti, kaptárba lakolja s mindjárt próbát tesz, hogy neki e család nem tudna-e annyi felesleges mézet hordani, mint a X méhésztársáé. X méhésztárs már mű léppel bővíti a kaptárban levő méhcsaládjait. No lám, már a mézürbe is felengedte! No, már mézet is pergetett! Uccu, rajta! ő is elkezdí az egy kaptárját noszogatni. Műlépet rendel, a családot bővíti; még a méz kamrát is megnyitja. Minden nap lesi, hogy már mikor építik ki a méhikék a műlépet; várja, hogy töltsék meg már édes nektárral azok a szorgalmas méhikék a méz kamrát. De hiába várja, mert kénytelenek adósok maradni.

Idő előtt bővítette a költőtért, sőt még a méz kamrát is meg-

nyitotta. Mikor a családnak elegendő és tartós melegre lett volna szükség, hogy szaporodhassék, a méhész kapzsisága és telhetetlensége megfosztotta ettől s a melegség hiánya miatt a család a főhordásra nem népesedhetvén meg, még a télire valót is alig tudta beszerezni. E miatt a méhész méz nélkül maradt a csalódással.

Mi lett volna a helyes eljárás?

Nem kellett volna a család költőterét bővíteni, hanem úgy hagyni, amint kitelelt. A szűk és meleg fészekben a család népesége, ha az anya jó, — csakhamar megszaporoott volna. A méhész öröme a maga idejében rajzott volna, amely alkalmas időben szorgalmasan dolgozva, még egy-két keret mézzel ajándékozta volna meg gondozóját. Az anyatorzstól még nyert volna másod- és harmad-rajt is, mely utóbbit visszaadva az anyatorzsnak, három erőteljes méhcsaládja lett volna ily eljárással már az első évben.

Mínthogy a másodrajban több anya van s azok miatt a dolgozók pártokra oszlnak mind addig, míg az erősebb párt a gyengébbét megöli, azért a rajt csak lépkezdéses lépre fogjuk be, mert így a raj gömbalakban (csomóban) marad a kaptárban s a királynőnek kiválasztott anyát megvédheti az ellenségeitől. Tehát a másod- és harmad-rajt nem tanácsos kiépített lépes keretekre fogni, mert könnyen meganyátlanodnak a fenti ok miatt.

De hadd vegyem fel az elszakított fonalat. A következő évben ismét csak a méhcsaládok szaporítását tűzze ki célul a kezdő méhész. A fő elv legyen mindig a családok szaporítása s csak a második a mézgyűjtés.

1913-ik évben csak 5 méhcsaládom maradt a sok esőzés és késői kikelet miatt. 1914-ben felszaporoott 14-re, 1915 évi március 1-éig megmaradt 12 család, mert egy anyátlan lett, melyet a februári jó időben egy gyengébb családdal egyesítettem. Egy gyenge család megfagyott. — Tehát jobb jó meleg takaróval ellátni a méhikéket, mint azokra hallgatni, akik az állítják, hogy a méhcsalád a hideggel is meg tud birkózni; hiszen az erdő odvas fájában kitelelőt sem telelte be senki és mégis megélt.

Szaporoítsuk a méhcsaládainkat természetes rajoztatással, mentől többre, mert akkor lesz méz is, meg pénz is. A kezdő méhész fő és első elve legyen mindig a méhcsaládainak megszaporoítása s a többi aztán magától jó.

GYAKORLATI MÉHÉSZET.

Irta: DONÁTH ALADÁR.

A méhészet sikere sok tényezőtől függ. Ilyenek: a vidék flórája, fekvése, az időjárás, a méhész rátermettsége, főképen pedig az eszközök megválasztása, melyekkel a cél elérésére törekszik.

Méltassuk ezen tényezőket részletesebben.

1. A vidék flórája.

Minden kétségen felül áll az a tény, hogy a felsorolt tényezők között legfontosabb a vidéknek a méhtenyésztésre kedvező flórája, mely nélkül a legkedvezőbb időjárás és kellekek birtokában sem érhetjük el a célt: rossz legelőn nincs eredmény!

Ilyen helyen a méhlegelő mesterséges javítására kell törekednünk. A méhlegelő javítására, mint legfontosabb mézelők kínálkoznak: az akác, a kis- és nagylevelű hárs és a gyümölcsfélék az utak beültetésére; a sárga repce, бүкөнүfélék, lucerna, a baltacím (spanyol here) és a herefélék takarmánytermelésre; a málna, piros ribiszke, pöszméte v. egres, mint hasznos kerti cserjefélék; a borágó, izsóp, kerti zsálya, fehér here, szarvas mézkerep, husszinű hanga, illatos rezeda, phacélia tanacetifolia, tisztessű, méhfű, pohánka, pamut-krepin, mentafélék stb. kerti vagy mezei termelésre.

A fa- és cserjefélék ültetésére az ősz, a fűneműek vetésére pedig általában a tavasz lévén legalkalmasabb, saját jól felfogott érdekében cselekszik a méhész, ha a méhlegelő javítására minden alkalmat megragad: a kapa nyelét megfogja.

Különösen most, mikor a háboru okozta munkaerő hiányában a termőföld megművelése nehezebb, olcsó bérletekre kínálkozik alkalom és a kibérelt és bevetett terület nemcsak gazdagon visszafizeti a ráfordított munkát és költséget, de nemzetgazdasági jólétünk emeléséhez is hozzájárul.

2. Az időjárás.

„Az idő a gazda“ mondja a közmondás.

Igaz, hogy ennek befolyásolása nem áll módunkban, de az időjárás viszonyainak tanulmányozásával és az ahhoz való alkalmazkodással sokat lendíthetünk a gyakorlati méhészet ügyén.

Igy pl. országrészünkben, ahol gyakoriak a májusi fagyok, a kaptárok takaróját fokozatosan és csak e hó vége felé távolítsuk el s így fiasítászúpulástól s ennek következményeitől kevésbé tarthatunk.

Mivel pedig a főhordás: akác, rét, hárs stb. virágzása is pár héttel későbbre esik, mint délvidéken, akik spekulálnak nagyobb mézhozomra, a spekulatív etetést semmi esetre sem kezdtetik április 20. előtt.

Az uralkodó szelek, zivatarok és időváltozások megfigyelése és évek során való feljegyzése a májusi három fagyos szent és Orbán napja stb. mind-mind olyan jelenségek, melyek elővigyázatot, alkalmazkodást igényelnek.

3. *A méhész rátermettsége.*

Akiben nincs rátermetség, állandó és lankadhatatlan törekvés arra, hogy méhek életének tanulmányozásába elmélyedjen, természetét és szokásait mind alaposabban megfigyelve, ahhoz alkalmazkodni tudjon gyakorlati teendőinél, abból csak méhtartó lehet de jó méhész soha és zöld ágra nem vergődhetik a méhészetben.

Tehát hallogatás nélkül mindent a maga idejében, a méhek természetével megegyezőleg és jól!

4. *Elmélet és gyakorlat.*

Mivel a gyakorlat nem egyéb, mint az elméleti tudás kivétele, megtestesítése, e kettő nélkül a méhészetben egy lépést sem tehetünk, karöltve kell járjunk. Így pl. májusban vagyunk, a siker kulcsa sok tekintetben a kezünkben van, de semmit ér a legszélesebb körű elméleti tudás is, ha gyakorlatilag nem tudjuk végrehajtani: a fészkek megbővítését, a gyöngék felerősítését, az árvák egyesítését vagy anyásítását, a méhkamra megnyitását, az ályaság orvoslását, a rajok befogását, gondozását stb. stb.

Időszerű lesz talán ha ezek lényegéről is írunk.

Országos méretű kaptároknál csak a gyöngébb méhlegelön várunk addig a fészkek bővítéssel, míg a család az alsó lépeket is takarja; de jobb legelön már nyomban megbővítjük a fészket, mihelyt azt látjuk hogy a család az alsó keretsorra kezd lehuzódni, — főleg ha a főmézelő virágozik, — különben a rohamos hordás miatt az anya a fiasítással annyira szűk térre szorul, hogy az

öreg méhek elhullása folytán beálló veszteséget nem pótolhatja és a család népessége megcsökken.

A fészekbővítés egyszerre: az összes hiányzó keretek beadásával történjék! Donáth-féle és ezen rendszer szerint kezelt kuptároknál: a következő keretsor béraakásával!

A gyöngéket, a déli órákban, naponkint az erősebbektől elvett egy-egy keretről átsepert fiatal bogárral — és nem fiasítással — tanácsosabb erősítgetni. — Az árvákat pedig szintén gyöngékhez keretestül együtt átrakni, megosztani. Ha népesebbek, érdemes egy gyöngébb anyás család hozzáadásával anyásítani, mely esetben a kalitkában áttett anyát 24 óráig zárva tartjuk.

Fennebbi esetekben a méheket mézes vízzel kell bepermetezni, hogy a marakodást elkerüljék.

A mézkamra megnyitását a fődödeszkák eltávolításával és az összes keretek berakásával egyszerre végezzük, míhelyt számottevő hordást látunk.

A rajok befogásával, ne késsünk, de ne is siessünk! Míhelyt megtelepedett, fogjuk be és ha kaptárba akarjuk helyezni, naphaladatig hagyjuk a megszállás helyén, különben, ha a rajfogóban vonult, helyére vihetjük. — Ha építkezni kezdett ne bolygassuk: csak egy hét múlva vizsgáljuk meg, hogy van-e fiasítása? Erről következőleg!

MÉHLEGELO.

Irta: DR. FÉNYES KÁLMÁN.

Mindig fájlalom, mikor gazdák részéről oly nyilatkozatokat hallok, hogy nem érdemes méhészettel foglalkozni, mert kicsinyes gazdasági ág.

Különösen téves az ily felfogás mostanában, mikor a méznek csarnokjegyzési ára 1 K 20 fill., a viaszé 4 K 50 fill.

Legtöbben azt is felhozzák, hogy nem tudtak megfelelő sikerekhez jutni, — de hát Uram Isten, ennek a méhecske az oka?

Szakértelem és méhlegelő! ez a siker titka. Hajh! hány méhésznél hiányzik az egyik, vagy a másik, — néha mindkettő.

A szakértelmet az, aki kedvvel lát a tenyésztéshez, hanem és jól megszerezheti, — fontosabb és nehezebb az, sőt sokszor a hely kérdése csak, hogy jó méhlegelő legyen!

A méhlegelő alapfeltétel, mely nélkül eredmény nem létezhetik, mert a legtökéletesebb kaptárok, legjobb méhfajok és legnagyobb szakértelem dacára is sikertelenség és elkedvetlenedés áll be ott, ahol a jó legelő hiányzik, — például városokban, ahol a magasabb házak gyárak füstje és főleg cukorgyárak miatt méhészkedni lehetetlen.

Nem egy falusi határban is jártam ahol alig láttam egy-egy billeng tisztos fűvet, — az intenzív földművelés, kora (őszi) szántás mellett az az áldott méhvirág nem tenyészhetik, — ilyen helyeken csak egyetlen mód van a segítségre vetni tisztos fű magot, mely a méhészeti kereskedelmi telepeken potom áron kapható.

Ismét felhozom azon eszmémet, mely szerint minden falu határában egy-egy csikon ez a mag elvettessék és évről-évre tovább műveltessék. Ha minden kertben csak 2 arasznyi csikon így lenne a méhecskék bőséges őszi hordáshoz jutnának és a telt sejtek öröme tölténé el a gazdák szívét.

Sok függ e tekintetben a lelkesektől, jegyzőktől és tanítóktól, akinek buzdítása és jó példája serkentené a lakosságot is.

Hiszen ime most virágzik az akác! Csendes esők, aranyos napfény és — az akác virágzik! Kell-e több egyszerre? Duzzadtak a fehér virágkelyhek és zümmög rajtuk a munkás méh sereg. A bőség napjai ezek; igaz, hogy csak 6—8 nap, de egy hónapot ér. Napról-napra több kis méz ragyog a rejtékben, itt-ott már fedett méz is látható. Boldogok a méhek és boldog a gazda is.

Arad vidékén az első raj Ujpanáton vonult ki május 22-én — kúpkasból! De ez nem azt jelenti, mintha a kúpkasok népei erősebbek lennének a kereteseknél! Szépek most a családok mindannyian, hiszen ez a hónap az aurea aetas, az aranykor, milliárd és billió méztölcser mérhetetlen kincseivel.

Képzlődés, de szinte úgy látja az ember, mintha a méhek kövérebbek volnának, főképen a herék, melyeknek most magasan áll az ázoiojuk, ifjú királynők szerelme vár reájok.

Mire az akác elmúlik és mire a soraim megjelennek, a dolog már a hárs fog virágzani, új lakomák, új gyarapodás népességben és mézben. — Mert a fák és az ő virágfakadásuk, sem a méhek nem hallják az ágyúdörgést, mely a világot megreszketeti, az őstermészet örök törvényei szerint nyílik a virág, amíg lesz tavasz a földön és hordani fog a méhecske, míg egyetlen család lesz a világon.

Itt Aradon és vidékén a méhtörzsek ára, amennyiben egyáltalában kapható, magas, drágák a rajok is, első raj 12 korona, másodraj 8 korona, harmadraj 6 korona, és pedig elővásárlással!!! Ez az áremelkedés annál meglepőbb, mert sok méhészt hadba vonta és a kaptár-anyagok megdrágultak.

Arad, 1915. május 24.

GONDOLATOK A MÉHLAKÁSOKRÓL.

∞

Ne ijedjenek meg a kedves méhészek és ne kiáltanak fel, hogy már „ismét kaptár kérdés; szent Isten, maholnap több lesz a kaptárfaj, mint amennyi méhészt!” Tényleg úgy is van. És valljuk be, őszintén, hogy az új kaptárak talán már nem is azért születnek rendületlenül oly fölfelé irányuló tendenciával, mintha a meglévők nem lennének jók, hanem egyéb okokból.

A méh lakások készítésénél analógiákkal is kell dolgoznunk. Szeretjük a jó lakást, amelynek falai mindig szárazak, szeretjük, a minél teljesebb kényelmet. Nem elég, ha csak szép a lakásunk megkivánjuk, hogy praktikus és jó is legyen. Lét feltételeink közül az elsők között is az első a jó levegőjű, tágas és jól szellőztethető lakás. Ha kitekintek virágos, színes és illatos ablakomon a házunk előtt pompázó apró virágú kék nefelejts mezőre lelkelem felfrissül és úgy érzem, mintha nem tudnék megtelni levegővel. Eszembe jutnak szép napok, emlékek. . . és mintha boldog lennék. De vajjon mit érez, aki homályos, szűk ablakán kitekintve, puszta-
taságot, posványt és undorító képet szemlél tétlen tehetetlenségében.

A méhészt, aki gondolkozik, érez és akar, aki tehát tényleg él, tudja mi a szép és jó. Önzetlenségében és elfogulatlanságában belátja, hogy a világ legszorgalmasabb teremtményét megilleti a kényelmes lakás s az előtte elterülő virágos kert és létesíti mindkettőt legjobb tehetsége szerint. Az ügy iránt való szeretetében azonban szebbet, jobbat és komplikáltabbat akar produkálni. Önfeledten és lázasan új kaptáron törli a fejét, mellyel hírnév- és dicsőségre tehet szert. Pedig helytelen fölfogás méhecskéinknek ilyen rossz tulajdonságokat imputálni. Amire méheknek szüksége van az nem luxus, az az életének szükséglete. A méh nem luxusra hivatott teremtmény, hanem a megtestesült egyszerűség és igénytelenség, amely azonban — mint tudjuk — nem zárja ki

azt, hogy féltve őrzött és gondozott kis testvérkéiket csodálatosan megalkotott bölcsőkben ringassák.

A méhek a természet csodálatos gyermekei: természetességet követelnek. Tehát nem olyan kaptárokat, amelyek szerkezetének, utvesztőinek, kapuinak, padlásainak és pincéinek és Isten tudja még hány mellékhelyiségeinek megértéséhez valóságos mérnöki tudomány és költői fantázia szükséges. A méhek meleg családi otthont, levegőt, legelőt és jó időt kívánnak. Amely követelményeknek megadása tőlünk függ, azt megkövetelhetik tőlünk kényelmesebb életükért és nekünk meg kell adni saját érdekünkben. A méhecskéink iránt való kötelességeink teljesítését méheink hallgatólagosan és öntudatlanul megkövetelhetik, mert munkájukat fáradhatatlanul teljesítik és vagyonunkat gyarapítják.

Híve vagyok annak, hogy a legtermészetesebb és a méhek fejlődését, szaporodását és az egész életüket legjobban biztosítja a legigénytelenebb lakás a paraszt kas. Ha a falu igénytelen, félmeztelen és mezítlábas egyszerű gyermekét szalonunkba visszük és selyempaplanos ágyba akarjuk fektetni, szokás és természetellenes cselekedetet művelünk. Ki tudja nem fog-e elpusztulni vagy legalább is betegeskedni az istenadta paraszt poronty?

És mennyivel valószínűbb fejlemény és következmény ez az állatok világában! Persze szoktatni is tanítani az állatot is lehet, s ha ez nem is végzetes minden körülmények között, legalább is veszélyes. Vajjon látott valaki káros méhészetet költésrothadásban tönkremenni?!

Félreértések elkerülése végett ki kell jelentenem, hogy nem akarok nagy hangú üres frázisokat telekiabálni a méhészet világába. Nem óhajtom legkevésbé nem a „vissza a szabad természethez“ széphangú szavak alkalmazásával azt hirdetni, hogy vissza a kasokhoz, a legtermészetesebb méhészkedőhöz „de igen is elítélendőnek vélem a gomba módra szaporodó, képzelt legteljesebb kényelemmel berendezett luxus-méhpaloták utvesztőit. Míg csak épen az hiányzik, hogy egy ügybuzgó, derék és lelkes méhésztársunk aki „okszérű“ méhészetet óhajtana folytatni, felfedezze a gőzfürdővel és villanyvilágítással felszerelt kupolákat!

Természetesség és egyszerűség kincses bányája és filozófiája a boldog életnek és feltétele az emberi társadalom boldogulásának. A méhek állama és társadalma is ezt kívánja és követeli ösztönyszerűleg. Aki természetesen és egyszerűen él, kevéssel beéri; aki

természetességre és egyszerűségre törekszik a méhészetben, az a praktikus méhész. Ami olcsó, de a mellett megfelelő, azt szerez-zük be. Nem az az igazi minta-méhészet, amely már kilométerek-ről úgy ragyog, tündöklík, mint valami tündérkísasszony palotája vagy mint egy hatalmas pompásan virágzó rózsza, s amelyből amint feléje közeledünk siró és sivár néptelenül és felügüresen hangzó hangok szállingólnak. Az ilyen palota csak bitorolja, a mintamé-hes nevet. Vannak ilyenek. Én is láttam.

Az igazi minta méhes legyen bár vályogból építve hangos mint a májusi erdő, illatos mint a líliom tiszta és vig mint a csör-gedező hegyi patak. A méhet nemcsak látni lehet hanem hallani és érezni is. Érzékszerveinket csiklantja lelkünket gyönyörködteti, felemeli, megnyugtatja, buzdít és bátorít, mert a méhdaloknak min-den refjainja e szózat „munkára fell.”

Legközelebb szólok egy keveset a kaptárokról kizárólag, beszámolva egy néhány tapasztalatomról a betelelés körül. Addig is virágban pompázó dus méhlegelőt kívánok minden méhész tár-samnak.

MÉHECSKÉINK TESTÉRŐL, ANNAK BERENDEZÉSÉRŐL.

Irta : TAKÁCS GYULA.

A szájrészek, a mint tudjuk, rágó és szívó szájrészekből álla-nak. Az előbbit az egymással szemben mozgó, a felső ajkak alatt elhelyezett rágók képezik. Az utóbbi szövevényesebb szerkezet. Fő-részt a nyelv képezi.

A rágókkal rágni és fogni képes a méh. A rágókkal szede-geti le a propolist a lombos fák rügyeiről, azokkal rágja össze a virágport, azokkal nyitja meg a bölcsőjét, azokat használja az építkezésnél, a hulladékok kivonszolásánál stb.

A szívó szájrészekkel a mézet és a vizet szürcsöli fel.

A csápok az érzés és a hallás szervei.

A három egyszerű szem a világosságnál való használatra és a távolbalátásra szolgál. Az összetett szemet inkább a homályban és a közelben levő tárgyak felismeréséhez használhatja.

A szájnylásban a garatür felső részében van, mint ideg és légedényekben gazdag szövetekkel bíró nedves felület a szaglás szerve, mely a mint a gyakorlatból is tudjuk, rendkívül finoman

van kifejlődve a méheknél. Egy csöpp méz, a pörkölődő viasz szaga nagy távolságokból képes összecsiszítani őket.

A nyelv főrészen, a garat pitvarában van az izlésnek szintén igen finoman kifejlődött, a szagláshoz hasonló szerv.

II. A tor. — A tor külsőleg az állat helyváltoztatására szolgáló végtagjait, a lábakat és a szárnyakat hordja magán, míg belsőleg a fej alsó idegducával összefüggésben levő két idegduccal bír. Ezek közül az elsőből az első lábakhoz, a hátulsóból pedig a négy hátsó lábhoz, a szárnyakhoz, valamint a tort és potrohot összefűző kötelékhez vezetnek az idegek.

A toron átmegy a nyelőcső, mint a táplálkozás csatornája, felette pedig a főtüdő megy a potrohból a fej, illetőleg az agyvelő felé. E főtér ez elsősorban olvad egybe a már említett teste- sebb légcsővel.

Érdekesek a munkás méhek, hátsó lábai. Ezeknek alszárán kívül vannak a himpor és a propolis felvételére szolgáló gyűjtőkosárcák, ezalatt pedig a lábfo belső oldalán az érdes tuskékhez hasonló szőrözetből képezett kefécskék.

A lábak végső ízülete két nagyobb és kisebb ágazattal ellátott kapaszkodó körömmel bír, a melyek között a talpacska van. Ezeknek segítségével a méh a különböző felületeken, sőt lábbal az ég felé való járásra is képesítve van.

A szárnyak a keményebb chitin bordák által kifeszített hártyarétegből állanak. Az üres bordákban, mint valami folyadékvezető csövekben, nedv kering, a mely a hártyákat nedvesen tartja. Szükséges ez azért, mert azok kiszáradva elpattognának.

A szárnyak maguk két részből állanak. A hátsó szárnyak mellső éle sasköröm alakú kampókkal bír. Ezekkel belekapaszkodhatik az első szárnyak hátsó élén lévő erősebb bordákba a mikor is a két szárnyrész mintegy darabot képez.

A szárnyak, ilyen két részből álló berendezése a méheket az oldalaslag és a hátrafelé repülésre is képesíti. Azáltal pedig, hogy egymásból kikapcsolva a méhek hátán kisebb helyre húzhatók össze, elősegíti a méheket abban, hogy szűkebb nyílásokba is bebujhassanak.

III. A potroh. A potroh magában foglalja a vérkeringés mozgatóját, a tüdőt, a nyelvcső folytatásaként az elő- vagy méz gyomrot, ennek folytatását az emésztő gyomrot, a mely a rövid vékonybélbe s azután a végbélbe megy át. A potrohban vannak

elhelyezve az ivarszervek igen szövvényes berendezésükkel. Kívülről betüremlésük a végbélnyílás alatt fekszik. A kettő között nyomul ki a fulánk, amely bent a potrohban szintén szövvényes berendezéssel, mozgató szerkezettel, valamint méregcsatornával és méregmiriggyel bír.

A fulánk tulajdonképpen átalakult tojócső s a méhcsaládnak csak nőnemű tagjainál látható. Az anya petéinek lerakására segítségül is használja azt.

A potroh tehát a táplálkozás, vérkeringés és szaporítás s a mint még látni fogjuk a lélegzés szerveit foglalja magában. Ezenkívül az idegrendszer folytatásaként hat idegduccal bír.

A potroh külső burka távcső módjára egymás alá toledó, szilárdabb gyűrűből áll, amely gyűrűk maguk is két darabból állanak. Így lefelé nagy szabad mozgásuk van. Felfelé azonban ez a mozgás korlátolt.

A négy utolsó hasgyűrűnek vannak a viaszpikkelyek kiválasztására szolgáló szervek.

Ezekben általában át is tekintettük volna a méh testének szerkezetét. Csupán csak azt kell még megjegyeznünk, hogy a méh teste keresztül-kasul van hálózva légtömlőkkel, légsövecskékkel, valamint idegekkel és izmokkal.

Érdeklődésünkre különösen számot tarthatnak a táplálkozás, a vérkeringés, a lélekezés szervei és a méhek idegrendszere.

Az eledel a nyelöcsövön keresztül jut be az elő- vagy mézgyomorba, azután az emésztő gyomorba, a honnan az igen rövid vékonybélben áthaladva, az emésztetlen rész a végbélben át távozik.

Az elő- vagy mézgyomor tulajdonképpen csak raktár a vírágokról gyűjtött méznek az emésztési folyamat az emésztőgyomorban megy végbe, a melynek a falában az emésztő nedvet kiválasztó mirigyek vannak.

Az emésztő-gyomornak a vékonybélbe való átmeneténél összekuszált fonalakhoz hasonló belek, az úgynevezett Malphigi edények vannak, a melyek a magasabb rendű állatok veséit és máját vannak hivatva helyettesíteni. Egyrészt ugyanis a szervezetben már nem használható, sőt a szervezetre nézve káros anyagokat választják ki és vezetik el másrészt pedig epeszerű váladékot is választanak ki.

A magasabbrendű állatoknál jóformán minden egyes, az életműködéshez szükséges anyag kiválasztására vagy tovavezetésére

külön szerv van, míg az alsóbb rendű állatoknál az egyes szervek több féle működésre vannak hivatva. Az alsóbbrendű szervezet az emésztés egyszerűbb folyamatában, valamint az egyes szervek, (mint pl. az emésztés szervénél a vesét és a májat helyettesítő Malphigi edények) többoldalu hivatásában nyilatkozik meg a méheknél.

Tanulságos és érdekes a méhek vérkeringése is.

Mert bizony a méheknek is van vére. Igaz, hogy nem piros, mint a magasabb rendű állatoké, hanem világos folyadék, de vér az is, mert rendszeresen kering a szervezetekben és táplálja azt. Igaz nincs külön véredény rendszere, amelyben a vér keringhet, mert a légcsőhálózat egyuttal véredény rendszer is, de a tüdő tartja a vért állandó mozgásban.

A tüdő a hátkéreg alatt lévő testesebb csöszzerű tömlő. Hat kamrából áll. Ezek a kamrák befelé nyíló billentyűkkel vannak ellátva. Ezeken át kerül a vér a szívbe, illetőleg az egyes kamrákba, amelyeknek összehúzódásakor a vér előre löketik. Az egyes kamrák között lévő billentyűk megakadályozzák a vér visszafelé folyását. A kamrák összehúzódásánál, illetőleg a vérnek ilyenformán való előrelökésével jön a vér keringésbe.

A szívből egy éren át a fejig vezetetik legelőször a vér és ott veszi át a légcsőhálózat burka a vérerek szerepét. A visszaáramló vért a Malphigi edények tisztítják meg és a megtisztult vér a szív útján kezdi előlről pályafutását.

*

Még sajátosabbak, a tüdővel lélegző állatok hasonló célú szerveitől még jobban különböznek a méhek légzési szervei. A méheknek ugyanis tüdejük egyáltalában nincs, légcsövek útján lélegzenek.

Egész testük kisebb-nagyobb légcsövekkel van keresztül-kasul hálózva, a melyek a levegőt mindenüvé elvezetik. Ezeken kívül kisebb-nagyobb légtartányok vannak úgy fejben, mint a torban és a potrohban elhelyezve.

Különösen nagyobbak a potroh légtartányai.

Mindezekbe a levegő a légtorkok útján jut. Kilenc pár légtorok szolgál a levegő vezetésére és pedig három pár a toron, hat pár a potrohon. Páronkint egymással szemben és pedig a tor és a potroh oldalain.

Amint a körülvivő izmok összenyomják az említett légtartányokat, a bennük lévő levegő kiszorúl, ha az izmok megfelelő működésével a légtartányok szabadabbá lesznek, kitágulhatnak a légtorkok útján belélegző történik.

A légtorkok külső torkolata tojásdad alakú. Sűrű szőrözettel bir. E nyíláson alúl egy második, szellentyüvel ellátott párkányzat van, a melyet olajféle váladék tesz lággyá és rugganyossá. Ugyanaz óvja meg víz behatolásától is.

LEVEL.

Irta: LÖRINCZ GYULA állomás főnök.

B. lev. lapját megkaptam, s igen sajnálom, hogy a kaptárakat nem lehet küldeni, mivel igen nagy szükségem volna rájuk, na de addig majd csak kijövök valahogy.

Ami a főtítkár ur által készített kaptárt illeti, igen meg vagyok vele elégedve, a mult évben igen erős rajt tettem bele, és már az ősszel vettem ki belőle mézet, két keretet ami 5 klgm. volt, nagyon jól telet ki, az igaz én nem tapasztottam ki sárral, hanem fűrész porral töltöttem ki az oldalait és egy vékony deszkával fedtem be, s ezt azért tettem, hogy az egerek a sárközzé ne fészkeljék magukat, nagyon könnyen kezelhető, és mézelésre vetekedik a boczonádival, sőt felül is mulja, mivel a boczanádinak nagyon nehéz a kezelése, a cukornál ami fő nagyon olcsó, ami a méhészetben megfizethetetlen, de csakis erős raj mellett van a kellő eredmény, minden nap ujra örömet okoz nekem a szép munkájok a kis méheimnek s május 6-án kaptam belőle egy igen szép első rajt és e hó 12-én a második rajt, de már nem engedek belőle többet, nehogy elgyengüljön, s azon kívül az is igen nagy előnye, hogy télen a lecsapódás alig-alig van benne, mig az országos méretükben rendkívüli nagy, azért szerettem volna most vagy 20 drbot. rendelni, na de hagyjuk békésebb időre, mondhatom hogy ajánlhatom minden méhész társamnak, sőt nem hízelgésből írom ezen soraimat, hanem a német kórházzal átutazó német orvosok is néztek, kik igen jártasak a méhészetben, igen dicsérőleg nyilatkoztak a cukros kaptár felől, és nagyon érdeklődtek iránta, méheimet megnézték, mivel a beteg katonák részére mézet osztogattam ki.

Megjelent

Donáth Aladár m. kir. méhészeti szaktanár:

TERMÉSZETESSÉG A MÉHÉSZETBEN

című könyve. A 200 nyomtatott oldalra terjedő és 60 ábrával illusztrált munka, mely az okszerű méhtenyésztés elméleti és gyakorlati ismereteit tárgyalja, úgy a kezdő, mint a régi méhészek kezében nélkülözhetetlen kalauz.

A szerző az ósdi felfogásokkal szakít és megvilágítja a helyes utat, mely célhoz vezet. Főiránya gyakorlati, stílusa világos, könnyen érthető. E munkát a méhészközönség olyan érdeklődéssel fogadta, hogy remélhető a II-ik bővített kiadás is hamarosan napvilágot lát.

A könyv ára 3 korona. A 3 K könyvdíj és 50 fillér ajánlati- és postadíj beküldésével megrendelhető a szerzőnél: Kolozsvár, Ferencz József-út 81. szám.

Ugyanitt rendelhető meg a jelenkor legjobb kaptára: a zsilipes kaptár, melyel a rajt kiszállás nélkül elfogni, a mézet a méhek és szurások nélkül elszedni lehet. Ara 28 korona.

A 165 Kítüntetéssel

jutalmazott első és legnagyobb Felsőkrainai kereskedelmi méhtelep.

**AMBROZIC M. MOJSTRANA, ∞
FELSŐKRAJNA, ∞
küld krajnai méheket. ∞ ∞ ∞ AUSZTRIA. ∞**

Műlép, méz, méhlikások és eszközök.

1. Eredeti család paraszt kasban — — — — —	14	K
2. 17 keretes Ambrozic család bármily méreten — — — — —	20	"
3. Anyatörzs 10 kereten bármily méret — — — — —	16	"
4. Raj termékeny anyával 1 kgr. méh Májusban 12 K, Juniusban 11 K, Julius és Augusztusban — — — — —	10	"
5. Raj termékeny anyával 7 kereten Májusban 14 K, Juniusban 13 K, Julius és Augusztusban — — — — —	12	"
6. Termékeny anya kísérő méhekkel Áprilisban 6 K, Julius Augusztusban 5 K. 10 drb. rendelésnél 1 drb. ingyen.		

Kezesség mellett tiszta méz: 5 kilogramm 9 korona.

Műlép 1 kgr. 5 K. Nagyobb rendeléseknél árkedvezmény. Árjegyzék ingyen és bérmentve.